

NYA VÄRLDEN

MALMÖ KONSERTHUS, TORSDAG 20 NOVEMBER KL 19,30
2008/2009

MALMÖ SYMFONIORKESTER
PIETARI INKINEN dirigent
FREDDY KEMPF piano
Håkan Rudner, konsertmästare

EINOJUHANI RAUTAVAARA (f 1928)
Manhattan Trilogy / 18 min

Daydreams
Nightmares
Dawn

SERGEJ RACHMANINOV (1873-1943)
Pianokonsert nr 3 d-moll op 30 / 40 min

Allegro ma non troppo
Intermezzo: Adagio
Finale: Alla breve

PAUS

ANTONÍN DVORÁK (1841-1904)
Symfoni nr 9 e-moll op 95 "Från nya världen" / 40 min

Adagio - Allegro molto
Largo
Scherzo (Molto vivace)
Allegro con fuoco

PIETARI INKINEN dirigent

Pietari Inkinen tillhör de mer intressanta namnen i den nya generationen av dirigenter och utmärkte sig tidigt internationellt. Sedan januari 2008 är han chefsdirigent för New Zealand Symphony Orchestra. Inkinen kombinerar detta åtagande med engagemang i orkestrar som Dresden Staatskapelle, Leipzig Gewandhaus-orkester, Orchestre National de France, City of Birmingham Symphony Orchestra, Cincinnati Symphony Orchestra samt BBC-orkestrarna i London och Manchester. Han engageras även som operadirigent, vid Finlands Nationalopera har han bl a arbetat med Eugen Onegin och med Våroffer vid La Monnaie i Bryssel. Säsongen 2008/2009 debuterar han både vid La Scala i Milano och Concertgebouw i Amsterdam. Med New Zealand Symphony Orchestra är två nationella turnéer inplanerade, ett framträdande med Mahlers tredje symfoni vid Auckland-festivalen samt ytterligare en CD-inspelning med Sibelius-symfonier. Redan tidigare har Inkinen och hans orkester spelat in musik av Sibelius och Rautavaara på Naxos. Med finska ensemblen Avanti! har han dessutom spelat in en kammaropera av Lotta Vennäkoski. Han har även gjort inspelningar för Naxos med Bournemouth Symphony Orchestra. Skivinspelningen med Bayerns Kammarorkester (Oehms Classics) fick strålande recensioner och utsågs till BBC Music Magazine's recording of the month.

Pietari Inkinen är utbildad vid Sibelius-Akademien i Helsingfors för Jorma Panula, Leif Segerstam och Atso Almila. Han har även studerat violon i tre år för Zakhar Bron i Köln och framträtt som solist i Finland. Inkinen är också en hängiven kammarmusiker. Inkinen Trio har rosats och är denna säsong inbjuden till anrika Wigmore Hall i London.

Pietari Inkinen är utbildad vid Sibelius-Akademien i Helsingfors för Jorma Panula, Leif Segerstam och Atso Almila. Han har även studerat violon i tre år för Zakhar Bron i Köln och framträtt som solist i Finland. Inkinen är också en hängiven kammarmusiker. Inkinen Trio har rosats och är denna säsong inbjuden till anrika Wigmore Hall i London.

På www.pietariinkinen.com kan den intresserade hitta mer information.

Foto: Rio Hashimoto

FREDDY KEMPF piano

Freddy Kempf har gjort en kometkarriär och anses höra till de mest framgångsrika unga artisterna som spelar för utsålda hus världen över. "Om det är sant att en artists bästa år kommer med åldern slår tankarna volter inför möjligheterna som väntar" skrev brittiska dagstidningen The Guardian i juli 2003. Kempf har byggt upp en unik repertoar, han är explosiv, fysisk, inte rädd att ta risker och på samma gång en känslig, djupt seriös musiker.

Freddy Kempf föddes i London i slutet av 1970-talet och började spela vid 4 års ålder.

När han var 15 år segrade han i BBC Young Musician of the Year Competition 1992 då han framförde Rachmaninovs Paganini-variationer. Några år senare vann han tredje pris i Internationella Tjajkovskij-tävlingen i Moskva, men Freddy Kempf var den självklare segraren enligt den ryska publiken och pressen. Sedan dess har han varit en publikfavorit i Ryssland. Han har givit ett antal konserter och framträtt många gånger i rysk TV. Efter Tjajkovskij-tävlingen tog Kempfs internationella karriär fart. Han inviteras till världens ledande orkestrar och dirigenter och framträder bl a i Berlins Konzerthaus, New York's 92nd Street "Y", Musikverein i Wien, Mozarteum i Salzburg och Concertgebouw i Amsterdam. Hans mångsidighet som musiker har tagit honom överallt i världen, bl a var han solist vid öppningskonserten i Shanghais konserthus 2004, hans Beethoven-konserter i London och Sydney hyllades och han var den pianist BBC valde att arbeta med för en DVD med etyder av Chopin. Kempf ger regelbundet recitaler och framträder bl a i Barbican Centre, London, konserthuset i Birmingham, Münchens Herkulesaal, Musikhalle i Hamburg, Suntory i Tokyo, Grande Teatro di Verona, Tonhalle i Zürich och konservatoriet i Moskva för att nämna några. I oktober 2009 kommer han att framföra Bachs Goldberg-variationer i bl a Cadogan Hall i London, Bridgewater Hall i Manchester och konserthuset i Dublin.

Freddy Kempf är knuten till BIS Records. Diskografin rymmer utgivningar med musik av Beethoven, Chopin, Liszt, Prokofjev, Rachmaninov, Schumann och senast Mussorgskij, Ravel och Balakirev som valdes till Editor's Choice i Gramophone Magazine. Geoffrey Norris skrev i Daily Telegraph: "Freddy Kempf here tackles three giants of the piano repertoire and conquers them with spirit and imagination."

EINOJUHANI RAUTAVAARA

Manhattan Trilogy

Einojuhani Rautavaaras namn har under de senaste decennierna gått som en löpeld över världens konsertstrader. Detta är resultatet av en lång och målmedveten karriär. Hans första genombrott kom med A Requiem in Our Time för bleckinstrument och slagverk 1953. Med detta stycke vann han den amerikanska Thor Johnson-tävlingen. En annan ofta spelad fullträff var Cantus Arcticus, konsert för (inspelade) fåglar och orkester 1972. Han har beundrats för sina storslagna operor, körverk, kammarmusik och sånger. Det har hittills blivit åtta symfonier och en lång rad solokonsert, musik som inte sällan avslöjar en djup andlighet - men inte nödvändigtvis religiös. Tidigt gjorde han utflykter till Bartóks metod att nyttja folkmusik för egna syften, men efter studier för Wladimir Vogel i Schweiz fördjupade han sig i tolvtonsteknik och serialism. Studierna för Aare Merikanto hemma i Helsingfors och för Aaron Copland och Roger Sessions i New York ledde honom fram mot en egen, mycket personlig stil. En stil som blivit så uppskattad att

man beställt nya verk av honom från olika håll i världen, inte minst från USA. Manhattan Trilogy skrevs 2004 på beställning av Juilliard Orchestra, som också uruppförde musiken under ledning av Dennis Russell Davies i oktober 2005. Verket rymmer mycket av sådant som man lärt sig förknippa med Rautavaaras musik under de senaste decennierna. Det framgår av satstitlarna att drömmar får styra utvecklingen. Först dagdrömmar i form av en spänstig melodi som delas mellan oboe och klarinett över harpoklanger. Men ger man sig ut på Manhattan under dagen växer rastlösheten, klangintrycken blir fler, pukorna dunkar fram musiken innan soloviolin och flöjt stannar upp och avslutar drömmarna så som de började. Efter en sådan dag kan natten bara bjuda på en nervös sömn som växer till en mardröm, uppbyggd av stråkar och sordinerat brass med något skrämmande och dissonant - men ändå inga våldsamheter. Mardrömmen ligger på det psykologiska planet. Så gryr en ny dag fylld av förväntningar, stillsam vacker musik, stämningsfull men inte utan dramatik. I sluttakten slår klockan ...

© Stig Jacobsson

SERGEJ RACHMANINOV

Pianokonsert nr 3

Sergej Rachmaninov var själv en lysande pianist och han har gjort många skivinspelningar, bl a av alla sina fyra pianokonsert. Han komponerade åtskillig musik för piano, både solostycken som preludier och sonater, kammarmusik och sånger. Av pianokonserterna är det kanske den andra som blivit mest känd. Den har nämligen flera gånger använts som filmmusik. Men det är den tredje som är krönet på hans kompositionskonst. Det tyckte han i alla fall själv. Att den inte blivit lika ofta spelad som den andra beror mest på att den är så mycket svårare för solisten att spela.

Samtidigt som musiken är mycket sträng i formen, tillåter den solisten att briljera. Det är en vital och spänstig musik som inte för en sekund förfaller i rutin och allmångods. I oktober 1909 gav sig Rachmaninov ut på sin första turné till Amerika och han skrev hem till sina vänner att han fann landet främmande och otrevligt, men fullt av lysande symfoniorkestrar. Om han inte så starkt känt behovet av dollar, som kunde uppfylla den länge närda drömmen om att köpa en bil, så hade han aldrig lämnat sitt älskade Ryssland. USA, detta ogästvänliga land, skulle han ironiskt nog återvända till och bosätta sig i för gott efter ryska revolutionen. Men han lärde sig aldrig trivas där.

Till amerikaturén 1909 hade Rachmaninov under sommaren skrivit ett nytt verk, just den tredje pianokonserten. Under resan över Atlanten övade han flitigt på solostämman och han satt vid pianot när musiken uruppfördes den 28 november vid en konsert med New York Symphony Orchestra. Den vackra och nostalgiska inledningen är så typiskt rysk att man nästan tror att det är en folkvisa, men Rachmaninov förklarade själv att han ”varken lånat från folksånger eller från kyrkliga källor. Den melodin skrev sig helt enkelt själv.”

© Stig Jacobsson

ANTONÍN DVORÁK

Symfoni nr 9, "Från nya världen"

Antonín Dvorák krönte 1891 sin musikerbana med att acceptera posten som professor i komposition i New York. Det var sannerligen en imponerande karriär den fattige slaktarsonen från en liten böhmisk lantby hade gjort. Det nyöppnade konservatoriet i New York nöjde sig inte med någon annan än den mest uppskattade av tidens alla tonsättare och nu stod Dvorák onekligen på toppen av sin karriär. Åren innan hade han arbetat på sin åttonde symfoni (fullbordad 1889) och i februari året därpå hade han uruppfört den i Prag. Därefter gick symfonin segrande fram i London och Frankfurt. Ryktet nådde New York, och grundaren av dess konservatorium, Mrs Jeanette Thurber insåg genast att Dvorák var rätt person att hjälpa unga amerikaner att skapa en amerikansk musik. Dvoráks amerikaår fylldes emellertid mest av hemlängtan. Han trivdes bäst när han befann sig i den tjeckiska enklaven Spillville bland landsmän i exil. Likafullt kunde han inte låta bli att fascineras av den amerikanska naturen lika mycket som av folklivet i de stora städerna. Allt detta går igen i de kompositioner han komponerade "over there". Bland dessa finns flera av hans bästa och allra mest kända verk: Stråkkvartetten i F-dur op 96 som brukar kallas Den amerikanska, Symfoni nr 9 op 95, Från nya världen och större delen av den berömda cellokonserten op 104. Mindre kända är verk som American Suite op 98 och kantaten The American Flag op 102. Hur mycket amerikanskt det nu finns i den nionde symfonin kan man diskutera och det är just vad som gjorts alltsedan uruppförandet i New York 1893, under Anton Seidels ledning. Man har tyckt sig höra spirituals, pionjärsånger, storstädernas puls och mycket annat. Andra har bara hört nostalgisk hemlängtan och ansett att det är minnen från det älskade Böhmen som format symfonin. Något säkert svar finns inte. Men ett är säkert: symfonin är överväldigande i sin rikedom av geniala melodier och bländande orkestrala prakt. Få symfonier är mer gastkramande och samtidigt så lyriskt undersköna.

© Stig Jacobsson

